

СИЛАБУС

КУРСОВА РОБОТА З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ФІЛОСОФІЇ»

	Ступінь освіти	Бакалавр
	Освітня програма	Філософія
	Тривалість виконання	11–12 чверті
	Кількість кредитів	0,5 (15 годин)
	Мова виконання	українська

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/index.php?categoryid=47>

Кафедра, що викладає	Філософії і педагогіки
-----------------------------	------------------------

Керівники курсової роботи:

Шабанова Юлія Олександрівна,
Доктор філософських наук, професор
Завідувачка кафедри філософії і педагогіки,
E-mail: Shabanova.Yu.O@nmu.one
Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти, ауд. 117, онлайн-консультації на платформі Teams

Аляєв Геннаій Євгенович
Доктор філософських наук, професор,
Професор кафедри філософії і педагогіки,
E-mail: Aliaiev.G.Ye@nmu.one
Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти, ауд. 116, онлайн-консультації на платформі Teams

Осипов Анатолій Олександрович
Доктор філософських наук, професор,
Професор кафедри філософії і педагогіки,
E-mail: Osypov.a.o@nmu.one
Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти, ауд. 116, онлайн-консультації на платформі Teams

Тарасова Наталія Юріївна
Кандидат філософських наук, доцент,
Доцент кафедри філософії і педагогіки
E-mail: Tarasova.N.Yu @nmu.one
Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами вищої освіти, ауд. 116, онлайн-консультації на платформі Teams

1. Анотація

Курсова робота з дисципліни «Історія європейської філософії» є освітнім компонентом обов'язкової частин навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю 033-Філософія, освітньої програми «Філософія». Підготовка та захист курсової роботи має продемонструвати дослідницькі компетентності студента, який опанував всі модулі інтегрального курсу «Історія європейської філософії» та володіє змістовним контентом основних періодів та напрямків європейської філософії від Античності до сучасності. Виконання курсової роботи на обрану студентом тему має продемонструвати уявлення про історію філософії як фундаментальну складову європейської культури в її історичному розвитку та сучасному значенні та вирішення певної проблематики в цілості історико-філософської континуальної.

2. Мета та завдання курсової роботи

Мета – сформувати у студентів навички аналітики та узагальнень як дослідницьких компетентностей філософа при розв'язанні проблемного питання в контексті цілісної картини європейської історії філософії, демонструючи знання основних закономірностей становлення і розвитку найважливіших течій та концепцій європейської філософії від Античності до початку ХХ століття.

Завдання курсової роботи як формування наступних дослідницьких навичок:

- Вміння виявляти актуальні запити історико-філософської проблематики;
- Вміння визначати проблемне поле дослідження;
- Здатність залучення оптимальної історико-філософської методології та аутентичних методів дослідження;
- Здійснення аналітики першоджерельної бази, дослідницької літератури та їх систематизації;
- Розв'язання проблеми шляхом залучення загально-наукових та специфічно-філософських підходів дослідження;
- Свідоме використання поняттєво-категоріального апарату філософії для логічного викладу матеріалу;
- Критична рефлексія та самостійне узагальнення результатів власного дослідження.

3. Результати навчання :

Здатність залучати набуті теоретичні знання з історії європейської філософії до аналітичного вирішення проблеми дослідження;

Вміння використовувати уявлень про структуру філософського знання, розмаїття та особливості філософських дисциплін та напрямків європейської філософії у формуванні дослідницьких стратегій;

Володіння специфікою філософської термінології та свідоме залучення її до логічного викладення дослідницького тексту;

Демонстрація навичок написання наукових та публіцистичних гуманітарних текстів, реферування, систематизованого огляду спеціальної літератури;

Уміння застосовувати систему історико-філософського знання до критичного аналізу актуальної світоглядної проблеми;

Здатність до ретроспективної генези та футуристичного моделювання історико-філософської проблеми;

Вміння актуалізувати та залучати до сучасних інтерпретацій рефлексивні здобутки історико-філософської континуальності;

Здатність до абстрактних узагальнень результатів власного історико-філософського дослідження обраної дослідницької проблеми

4. Етапи написання та вимоги до курсової роботи

Вибір теми: Обрання теми курсової роботи є одним з найважливіших етапів у процесі її написання й успішного захисту. Кафедра філософії і педагогіки НТУ «Дніпровська політехніка» пропонує широку тематику курсових робіт з дисципліни «Історія європейської філософії». Студенти, окрім запропонованого переліку курсових робіт, можуть сформулювати власну тему або трансформувати запропоновані теми. Остаточна назва курсової роботи, після співбесіди з науковим керівником, узгоджується і затверджується навчально-методичною комісією за спеціальністю «Філософія». Вибір теми курсової роботи має відповідати низці критеріїв:

1. Тематика курсової роботи має відображати наукові інтереси студента в межах історії філософії.

2. Тема курсової роботи має містити ознаки актуальності та відображати потреби сучасного філософського і гуманітарного дискурсу.

3. Тематика курсової роботи має співпадати з науковою проблематикою кафедри філософії і педагогіки насамперед у площині відповідності науково-дослідницьким темам викладачів.

Розробка робочого плану курсової роботи: Наявність робочого плану забезпечує дослідника від несистемності і хаотичності у межах наукового дослідження конкретної проблематики. Робочий план дозволяє систематизувати і згрупувати значне коло наукових джерел і літератури, що передбачає опрацювання літератури і опублікованих джерел з обраної проблематики через використання друкованих або електронних каталогів, де література згрупована за проблематикою і змістом у відповідних галузях наукового знання. Розроблений студентом робочий план узгоджується із керівником й виступає орієнтиром під час дослідження. У процесі роботи план може коректуватися.

Компонування тексту роботи та його форматування. Дослідник має чітко дотримуватись принципу пропорційності курсової роботи. Розділи і підрозділи будь-якої наукової роботи мають бути співмірними. Інакше кажучи, обсяг Розділу 1, Розділу 2, Розділу 3 мають бути приблизно рівними. Наприклад, якщо у курсовій роботі два розділи, то вони за обсягом приблизно мають складати 10-12 сторінок. Окрім цього текст курсової роботи має працювати на реалізацію єдиної поставленої мети дослідження, а відтак між розділами і підрозділами має бути у висновках перехід від однієї частини дослідження до іншої. Загалом текст курсової роботи повинен бути логічно скомпонованим і впорядкованим, викладеним за критеріями наукового стилю.

Структура курсової роботи складається з титульного аркуша; переліку умовних скорочень (за необхідністю), змісту (плану); основного тексту, який складається із розділів та підрозділів; висновків; переліку джерел посилань; додатків (за необхідністю); акту перевірки на унікальність тексту.

Методологія написання вступу до курсової роботи

Особливе значення у процесі написання курсової роботи має оформлення вступної частини. У вступі до курсової роботи сконцентровані ключові положення дослідницьких спрямувань автора. У загальній формі можна визначити такі структурні складові вступу до курсової роботи:

- Актуальність дослідження або постановка проблеми
- Мета дослідження
- Завдання дослідження
- Об'єкт дослідження
- Предмет дослідження
- Гіпотеза дослідження
- Стан наукової розробленості проблеми
- Методи дослідження

Формулювання мети має корелюватися з назвою теми і містити вказівку, стосовно того що саме буде становити результат дослідження. У меті може знаходити відображення як аналіз сутнісних ознак певного явища, так і визначення особливостей або закономірностей у його розвитку, з'ясування процесу його еволюції в історико-філософському просторі. Для формулювання мети доречно використовувати такі формулювання, як «дослідити», «охарактеризувати», «проаналізувати», «розкрити», «з'ясувати», «визначити особливості», «розкрити закономірності», «осмислити» та ін.

Завдання дослідження мають формулюватись на основі його мети. Завдання мають відповідати структурним складовим розділів і підрозділів курсової роботи. Для обсягу курсової роботи вистачає постановки і вирішення 2-3 завдань.

У багатьох випадках перше завдання наукового дослідження може реалізуватись у площині аналізу стану наукової розробки проблеми, визначення її ключових методологічних підходів.

Об'єкт і предмет дослідження перебувають у діалектичній єдності з назвою курсової роботи та її метою. Об'єктом дослідження може бути певний напрям історії європейської філософії, погляди певного філософа, феномен філософської або соціальної дійсності. Об'єкт дослідження за обсягом є ширшим за предмет і відображає явище, процес, подію, на яку спрямована пізнавальна активність суб'єкта. Натомість предмет означає аспект конкретного явища, процесу події, які входять в об'єкт дослідження. Предмет може вказувати й на розвиток, еволюцію явища, процесу, події. З позиції формальної логіки об'єкт і предмет співвідносяться як загальне і одиничне.

ПРИКЛАД:

Тема курсової роботи: Проблема свободи у творчості Ж.-П. Сартра

Об'єкт: Екзистенційні погляди Ж.-П. Сартра

Предмет: Концепт свободи в екзистенційному ракурсі поглядів Ж.-П. Сартра.

Мета: дослідити специфіку проблематики свободи в екзистенційній філософії Ж.-П. Сартра.

Завдання:

- Визначити методологію дослідження
- Вивчити першоджерельну та дослідницьку літературу щодо означеної в темі проблематики
- Розкрити концептуальні засади поняття свободи у творчості Ж.-П. Сартра.
- Відстежити історико-філософський контекст, ремінісценції та трансформації поняття свободи Ж.-П. Сартра в європейському просторі філософії.
- Узагальнити та актуалізувати концепцію свободи Ж.-П. Сартра в контексті сучасних світоглядних тенденцій.

•

5. Вимоги до оформлення тексту роботи

Оформлення тексту роботи здійснюється відповідно до ДСТУ 3008:2015. А саме, робота виконується шрифтом Times New Roman чорного кольору прямого накреслення через півтора міжрядкові інтервали кеглем 14, як паперовий документ друкують з використанням комп'ютера на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 мм x 297 мм). Рекомендовано на сторінках використовувати береги такої ширини: верхній і нижній — не менше ніж 20 мм, лівий — не менше ніж 25 мм, правий — не менше ніж 10 мм. Загальний обсяг роботи складає – до 25-30 сторінок основного тексту (до Переліку джерел посилань).

Нумерація сторінок, розділів та підрозділів в межах курсової роботи здійснюється арабськими цифрами. Кожна структурна частина курсової роботи починається з нової сторінки, але нумерація сторінок роботи є суцільною. Титульна сторінка нумерується, але номер не проставляється через відповідну функцію. На наступних сторінках номери курсової роботи проставляються у верхньому правому куті сторінки.

Підлягають нумерації і такі структурні підрозділи як РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2, після номера крапка не ставиться. Такі заголовки мають бути надруковані великими літерами з нового рядку без крапки в кінці речення. Натомість нумерація підрозділу має виглядати наступним чином 2.3., де перша цифра має відповідати номеру розділу, а друга – номеру підрозділу.

Назви структурних елементів пишуться великими літерами – ЗМІСТ, СПИСОК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ, ВСТУП, РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2, РОЗДІЛ 3, ВИСНОВКИ, ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАНЬ, ДОДАТКИ.

Перелік джерел посилань оформлюється в алфавітному порядку або в порядку згадувань посилань в тексті. Спочатку наводяться показники літератури кирилицею, потім – показники латиницею. Студенти повинні неухильно дотримуватися вимог щодо оформлення бібліографічного опису літератури.

Цитування можуть бути прямі, де текст береться в лапки, і непрямі, які формулюються шляхом переказування ключових ідей джерела. В обох випадках доцільно вказувати сторінки процитованого джерела. Не доцільно закінчувати абзаци цитуванням інших авторів. Після цитати обов'язково мають бути авторські міркування і висновки. Не допускається використання декількох цитат підряд, а також великі за обсягом цитування, насамперед, прямі. За умови використання прямого цитування, авторський текст має наводитися у повній відповідності з дотриманням авторської орфографії. У процесі цитування іншого автора доцільними є формулювання, що автор «слухно констатує», «доводить», «вважає», «визначає», «вказує», «підтверджує», «зауважує» та ін. Цитування має завершуватися посиланням у квадратних дужках [26, с. 135], де перша цифра вказує на порядковий номер джерела у списку літератури, друга цифра позиціонує номер сторінки, на яку посилаються. Натомість коли потрібно просто перерахувати різні джерела без прив'язування тексту до конкретних сторінок, то такі посилання мають

виглядати як [26; 12], де позначаються джерела номерами 26 і 12 у списку літератури.

6. Вимоги щодо дотримання академічної доброчесності у процесі написання курсової роботи

Дотримання академічної доброчесності є ключовим принципом оцінки якості виконання будь-якої наукової роботи. До порушень академічної доброчесності відносять:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

самоплагіат – оприлюднення (частково або повністю) власних раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;

фабрикація – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу. Формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.

Політика щодо академічної доброчесності регламентується "Положенням про систему запобігання та виявлення плагіату у Національному технічному університеті "Дніпровська політехніка".

http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно.

7. Процедура захисту та критерії оцінювання курсової роботи

Остаточна оцінка за курсову роботу виставляється лише після проведення процедури її захисту. Терміни захисту курсової роботи визначаються профільною кафедрою і завчасно повідомляються здобувачеві. На кафедрі створюється комісія, до якої входить науковий керівник та два-три члени кафедри, що викладають дисципліну «Історія європейської філософії».

Текст курсової роботи має бути зданий на профільну кафедру не пізніше, ніж за два тижні до захисту. Курсова робота має бути зареєстрована у встановленому порядку. Оцінювання курсової роботи розпочинається з

перевірки на наявність плагіату та інших запозичень. За результатами перевірки науковий керівник подає на кафедру відгук на курсову роботу та акт перевірки її тексту на унікальність. За умови негативного відгуку наукового керівника курсова робота повертається на доопрацювання. Студент завчасно має бути ознайомлений з рецензією наукового керівника на текст роботи. У своєму виступі він може як погодитись із зауваженнями, так і уточнити, пояснити або спростувати деякі з них. Здобувач готує власний виступ на захист курсової роботи.

Захист курсової роботи проходить прилюдно в присутності комісії з фахівців з історії європейської філософії, склад якої затверджується завідувачем кафедри. Студент має коротко обґрунтувати актуальність дослідження (2-3 позиції), розкрити недосліджені аспекти проблеми та вказати на методи і методологічні підходи, які дозволили їх розв'язати у тексті курсової роботи. Здобувач має чітко визначити об'єкт і предмет дослідження та окреслити його основні завдання. Ключову роль у виступі мають відігравати 2-3 позиції новизни дослідження, які корелюють з основними висновками дослідження. У виступі слід акцентувати увагу на практичній значущості результатів і висновків, отриманих у курсовій роботі. Захист може супроводжуватися презентацією слайдів. У прикінцевих положеннях виступу доцільно вказати на ступінь апробації наукового дослідження: на яких семінарах, конференціях, симпозіумах обговорювались концептуальні положення курсової роботи

Окрім виступу здобувача процедура захисту курсової роботи передбачає оприлюднення висновку-відгуку наукового керівника; відповіді студента на запитання, які можуть бути задані будь-ким з присутніх на захисті; прикінцеве слово студента; офіційне оголошення про рішення комісії із захисту про оцінку за курсову роботу.

Підсумкові результати захисту курсової роботи оцінюються за національною системою та мають корелюватися зі 100- бальною шкалою оцінювання ЄКТС.

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Зміст критеріїв спирається на компетентності характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти.

8. Рекомендовані теми курсових робіт з дисципліни «Історія європейської філософії»

1. Теорія «ідей» та піфагорійське вчення про число в філософії Платона (діалоги «Філеб», «Тімей», «Політика»).
2. Критика теорії ідей в діалогах «Парменід» і «Софіст» Платона.
3. Філософія пізніх софістів. Ликофрон, Алкідамант, Фрасимах, Антифонт.
4. Логіка Арістотеля та вчення про метод .
5. Філософія природи й концепт науки Арістотеля .
6. Геоцентрична космологія Арістотеля.
7. Тлумачення «щастя» в філософії стоїків, скептиків, епікурейців.
8. Критика скептицизму в Новій Академії. Філон з Ларисси, Антіох з Аскалона.
9. Стоїчні вчення Панеція, Посидонія, Сенеки.
10. Піфагорійське вчення у 5-6 столітті до н.е. Неопіфагорейство Спевсиппа і Ксенократа. Модерата з Гадесу й Апполонія з Тіани.
11. Основні теми та проблеми середньовічної філософії.
12. Апологетика як зародження середньовічної філософії
13. Містичне богослов'я Діонісія Ареопагіта: проблема авторства Ареопагітиків.
14. Погляди Томи Аквінського та його докази буття Бога.
15. Віра та розум як конструкти середньовічної гносеології
16. Концептуалізм П'єра Абеляра в контексті середньовічного спору номіналістів та реалістів.
17. Філософське підґрунтя формування університетської культури в добу Середньовіччя
18. Історико-філософський аналіз становлення та розвитку теософії.
19. Геліоцентризм та вчення про нескінченність Всесвіту (М. Коперник, Дж. Бруно, Г. Галілей).
20. Соціально-політична проблематика ренесансної філософії.
21. Р. Декарт і сучасне декартознавство
22. Г. В. Ляйбніц і ляйбніціанство: проблематика філософської систематизації
23. Ідеї природного права та суспільного договору у філософії Модерну як джерела сучасної політичної філософії.
24. Проблема метафізики у філософії І. Канта.
25. Діалектика у творчості І Канта.
26. Поняття свободи, причинності і права у практичній філософії І Канта.
27. Розвиток естетичної ідеї в естетиці І. Канта.
28. Вчення про теоретичне Я у філософії Й.Г. Фіхте.
29. Вчення про практичне Я у філософії Й.Г. Фіхте.
30. Діалектика у роботі Г. В. Ф. Гегеля «Феноменологія духу».
31. Об'єктивно-ідеалістичний характер філософії Г. В. Ф. Гегеля.

32. Ставлення Ф. В. Й. Шеллінга до суб'єктивно-ідеалістичної позиції Фіхте та об'єктивного ідеалізму Гегеля.
33. Ідеї філософської антропології в антропологічному матеріалізмі Л. Фойєрбаха.
34. Формування концепту «некласичності» в європейській філософії кінця 19 – першої половини 20 століття.
35. Унікальність буття людини в екзистенціалізмі.
36. Міф про вічне повернення в філософських поглядах Ніцше.
37. Періоди творчості та еволюція поглядів М. Гайдеггера.
38. Розвиток психоаналізу З. Фрейда в поглядах К. Юнга та А. Адлера
39. Поняття «текст» та «контекст» у філософській герменевтиці
40. Філософія екзистенціалізму в художній літературі Заходу.
41. Феноменологічна традиція концепції інтенційності.
42. Феноменологія Е. Гусерля і фундаментальна онтологія М.Гайдеггера.

9. Рекомендована література для написання і оформлення курсової роботи

Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення середмолодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.

Данильян О. Г. Методологія наукових досліджень : підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків : Право, 2019. 368 с.

Методологія та організація наукових досліджень: посібник / О. І. Гуторов / Харк. нац. аграр. ун-т. Х.: ХНАУ, 2017. 57 с.

Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / В. І. Зацерковний, І. В. Тішаєв, В. К. Демидов. - Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. - 236 с

Методичні вказівки для написання дипломних робіт. Укладач: М. Р. Салюк. Ужгород: Видавництво "УжНУ", 2016. 50 с.

Петрушенко В.Л. Філософія. Вступ до курсу. Історія світової та української філософії. Фундаментальні проблеми сучасної філософії. – Л.: Львівська політехніка, 2019. – 596 с.

Петрушенко В.Л. Філософська пропедевтика (Декілька етюдів про філософію): Посібник для самостійної роботи. – Львів, «Новий Світ-2000», 2021. - 236 с

Європейський словник філософій. В 5-ти томах.– К.: Дух і Літера, 2020-2021 р.р.

Історія філософії : підручник / В. І. Ярошовець, О. В. Александрова, Г. Є. Аляєв та ін.; за ред. В. І. Ярошовця. К.: ВПЦ «Київський університет», 2010.

Історія філософії: Підручник. У 2-х т. / В. І. Ярошовець, О. В. Александрова, Г. Є. Аляєв. За ред. В. І. Ярошовця. Т. І. К.: ВПЦ „Київський університет”, 2007.

Хамітов Н. Гармаш Л. Крилова С. Історія філософії.– К.:ЦУЛ, 2019 р.– 396 с.

Баумейстер А. Вступ до філософських студій, або Інтелектуальні подорожі до країни філософії : науковий посібник, - Киев: Мала академія Наук України, 2017. — 238 с.

Філософія: навч. посіб. і [Л. В. Губерський та ін.] ; за ред. д-ра філос. наук, проф. І. Ф. Надольного. - 8-е вид., стер. - К. : Вікар, 2013. - 456 с. - (Серія "Вища освіта XXI століття").

Громов В.Є., Тарасова Н.Ю. Історія філософії в питаннях і відповідях. Навчальний посібник. Дніпропетровськ, 2016.

Шабанова Ю.О., Яременко І.А., Тарасова Н.Ю. Історія філософії: сучасні комунікативні вчення. Навч. посібник. Дн., НГУ, 2012.

Філософія : навч. посіб. В двох частинах . Історія світової філософії / [В. Л. Петрушенко та ін.]. Л., 2013.

Історія філософії. Словник / за заг. ред. В. І. Ярошовця. 2-ге вид., перероб. К.: Знання України, 2012.

Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти III—IV рівнів акредитації. 3-тє видання, перероб. і доповн. Львів: Магнолія плюс, 2005.

Історія філософії : Підруч. для вищ. шк. / В. Г. Кремень, В. С. Афанасенко, В. І. Волович та ін. 2-е вид., переробл. та доповн. Х. : Прапор, 2003.

Татаркевич В. Історія філософії. – Т. 2. Філософія Нового Часу до 1830 року / Пер. з пол. Я. Саноцький, О. Гірний. – Львів: Свічадо, 1999.

Історія філософії : Підруч. для студ. вищ. закл. освіти / А. К. Бичко, І. В. Бичко, В. Г. Табачковський. К. : Либідь, 2001.

Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / В.Г. Кремень, В.В. Ільїн. К.: Книга, 2005.